

Pr. Chirulescu

ALBINA

MAJESTATEA SA REGINA ELISABETA A ROMANIEI

MAMA RANITILOR SI A NENOROCITILOR

ALBINA

REVISTA ENCICLOPEDICĂ POPULARĂ

Apare în fiecare duminică

Redacția și administrația Strada Mântuleasa No. 9. — București

COMITETUL DE REDACȚIE :

P. Gârboviceanu, G. Coșbuc, Gen. P. V. Năsturel.
Gh. Adamescu, I. Otescu, P. Dulfu, V. S. Moga, N. Nicolaescu.
Gr. Teodossiu, C. C. Pop.-Tașcă

Abonamentul în țară pe an . lei 5.
Pentru elevii tuturor școalelor și
pentru absolvenții școalelor ru-
rale, locuind în sate, pe an . lei 4

Abonamentul în țară pe 6 luni, lei 3
Abonam. în străinătate pe an, 8 lei
Un număr 15 bani
Anunțuri după învoială.

Manuscrisele ce ni se trimit dacă sunt potrivite pentru revista noastră se publică îndată ce timpul și locul permit. Ele nu se înapoiază, ci se ard. Redacția își rezervă dreptul ca, în unele cazuri, să publice numai extrase sau rezumate din articolele permise.

SUMARUL :

Dedicațiune.

Vis de iarnă de *V. Alecsandri*.

Gh. A., Elisabeta, regina României.

Brațele mamei de *Carmen Sylva*, (trad. G. Coșbuc).

Sola de *Carmen Sylva*.

ILUSTRAȚIUNI :

1. Castelul dela Neuwied.
2. Princesesa Elisabeta de Wied la vârsta de 5 ani, cu fratele său.
3. M. S. Regina în 1912.
4. Principele Hermann de Wied.
5. Princesesa Maria de Wied.
6. Princesesa Elisabeta la 21 de ani.
7. Regele și Regina.
8. Mama răniților.
9. M. S. Regina, în costum național românesc.
10. O pagină din Evanghelia pentru biserica dela Curtea de Argeș.
11. Castelul Peleş.

**In ziua de 16 Decembrie (29 st. nou)
M. S. Regina, iubita noastră Suverană,
împlinește vârsta de 70 de ani.**

*„Dela vârsta de 20 de ani — scria cândva
„M. S. — mă gândeam la ziua când voi
„avea 60 de ani. Imi ziceam că la această
„vârstă voi găsi liniștea după atâtea turbu-
„rări sufletești.“*

**Iată că Dumnezeu a ajutat-o să a-
jungă și la 70 de ani, iar noi, împreună
cu tot poporul român, îi urăm viață
și mai lungă și sănătate deplină pen-
tru fericirea Augustei Sale familii și a
Țării în care domnește.**

**Inchinăm deci numărul de față M. S.
Reginei și activității Carmen Sylvei.**

VIS DE EARNĂ

DE

V. ALECSANDRI

*Pe poalele Sinaii mergând, mă rălăcisem,
Atras tot înainte de-un farmec fioros
In umbra tupilală sub codru maieslos.*

*Păreau căzuți în visuri adânci, absorbiloare
Buceciul, care poartă un horbol lung de nori,
Și slâncile atinse de fulgeri trăsnilori
Și brazii duși pe gânduri sub luna gânditoare,
Bătrâni, giganți, vechi marturi ai lumii trecătoare,
Frați respectați de Timpul cu pași distrugători.*

*Pe loc d'un straniu freamăt loți brazii răsunară,
Plecând ale lor vârfuri cu drag în fața Ei,
Și miș de ochi în noapte luciră de scântei,
Și munții ca s'o vadă în zare se 'nălțară,
Ș'a Peleşului unde prin slânci se alinară.
Legând a sale maluri cu punți de curcubeii.*

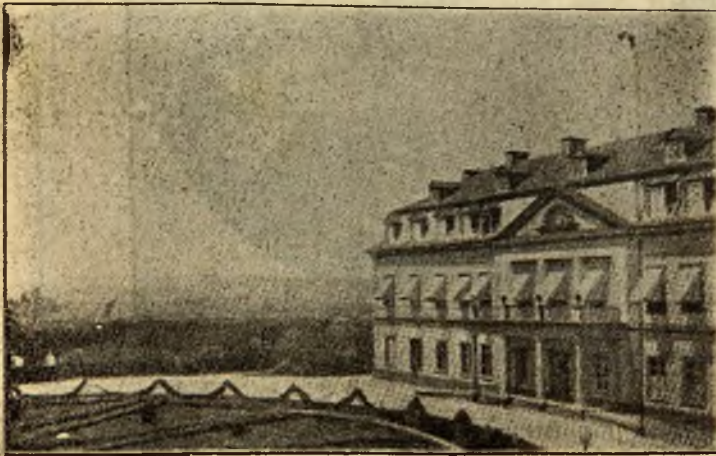
*Și Ea mergea cu gândul ce-și caută norocul,
Părându-mi că vânează sub brazii înclinați
Iubite suvenire din timpii depărtați ;
Dar pe această lume acum nu-și află locul.
Steluțele clipinde cu drag își vărsau focul
In ochii săi albaștri de dor iluminați.*

Pocana eră plină de flori, de frași, de plānte,
 Ce fie-care 'n frunte-i un diamant purtā,
 O peatră solitară pe plaiu se arātā.
 Acolo stāteā umbra și începeā sā cānte,
 Cu tainice cuvinte trecutul sā descānte,
 Și 'n glasul Ei Tācerea din somn se deșteptā.

Iar vechile fantasme de lira ei trezile
 Eșiau prin pācla deasā a tristelor uitāri,
 In juru i stānd mirate de-a lor redeșteptāri,
 Și plaiurile nalte, ca dānșele uimite,
 Sub vālul de trei secolu pāreau întinerite
 Sub strania magie a magiceci cānlāri.

De-odatā cāntāreața ce-ascunde al ei nume
 Lasā sā cadā lira cuprinsā de flori!
 — Ah! Cine-i? — se 'ntrebarā și munți, și brazi, și flori.
 — E Carmen Sylva, — zise un mare glas din lume,
 Atunci lucirā 'n zare a zilei roze spume
 Și visul meu și umbre se contopirā 'n zori.

.....

Castelul de la Neuwied, unde s'a nāscut M. S. Regina

ELISABETA, REGINA ROMÂNIEI

Deși toți Români cunosc vrednicele fapte ale iubitei noastre Suverane, totuș ne îndeplinim o plăcută datorie să le povestim din nou cu rândueală, dacă nu pe toate, dar pe cele mai de seamă; să facem astfel o scurtă biografie.

*

Regina noastră este fiica principelui *Hermann de Wied* și a principesei *Maria de Nassau*. Amândoi se trăgeau din vițe

Principesa Elisabeta de Wied la vârsta de 5 ani cu fratele Său Wilhelm care eră de 4 ani.

vestite în istoria poporului german; dar ei se deosebiau, mai mult decât prin naștere, prin bunele lor însușiri.

Tatăl, om învățat, cunoscător al științelor medicale, cercetător al naturii, autor de studii asupra problemelor sufletești;

M. S. Regina in 1912

mama, femeie care practică adevăratele virtuți ale femeii; amândoi iubitori de traiu simplu, duceau viață modestă, observând preceptele severe ale confesiunii protestante. După asemenea principii își crescură și copiii.

Primul copil fu *Elisabeta*, născută în 1843 (29 Dec. stil nou); apoi urmau doi frați: *Wilhelm Adolf* (1845) și *Othor Nicolae* (1850), acesta din urmă mort în fragedă vârstă, la 12 ani.

Supusă unei discipline foarte severe, deși avea un spirit doritor de libertate și o mare dragoste pentru natură, mica principesă își începă studiile în castelul părintesc dela *Neuwied*, la vârsta de opt ani. Instructoare și profesoare bine alese îi dădă cunoștințele generale și apoi o introduseră în tovărășia marilor scriitori ai omenirii. Curând începă să învețe limbi străine cu un profesor special și dovedi într'aceasta o înlesnire firească cu adevărat prețioasă și rară. Franceza și engleza îi fură îndată familiare, astfel că pută să citească în original pe *Corneille*, pe *Racine*, pe *Shakespeare*. Limba latină o atrase ca și o limbă vie și, cu prodigioasa-I memorie, M. S. recită și azi cu înlesnire versuri din poezii romane. Biografiile ne spun că în aceeaș vreme a învățat singură limba italiană.

Sănătatea mamei sale silindu-I să se stabilească pentru câțva timp în orașul *Bonn*, unde se află o veche și vestită universitate, principesa *Elisabeta* cunoscu pe mai mulți profesori și le ascultă cursurile. Acolo i se prezentară și doi studenți români *Sturdza*¹⁾ dela cari află informații mai amănunțite despre o țară depărtată și necunoscută atunci: despre *Moldo-Va'ahia*, cum se zicea în vremea aceea.

Trecând apoi la *Paris*, ascultă cursurile mai multor profesori și-și desăvârși cunoștințele prin bogate lecturi particulare.

În 1861 petrecă câțva timp la *Curtea Regelui Prusiei* și acolo cunoscu familia *Principelui Carol-Anton de Hohenzollern* și chiar pe tânărul ofițer, *Principele Carol*.

La vârsta de 20 de ani apără pentru prima dată la un bal, în saloanele *Marelui-Duce de Baden* și de atunci călători mult și prin multe țări. Aceste călătorii îi înfățișară diferite aspecte de civilizație și o puseră în contact cu mulți oameni distinși. Fiind la *Ouchy*, în *Elveția*, cunoscu pe contele *Paul Kisselef*, atunci un bătrân de 75 de ani, cel care fusese odinioară „*Comisarul general*“ al *Rusiei* în amândouă principatele, care întemeiasă regimul regulamentelor organice și care proba-

1) Unul era d-l *Dimitrie Sturdza*, fost prezident al consiliului.

Prințipele Hermann de Wied

Tatăl Reginei noastre

bil, visase tronul acestor țări unite. Convorbirile lor au fost de sigur prilejuri de a se răscoli trecutul principatelor dunărene. Petrecând câtva timp în sânul familiei imperiale ruse în Petersburg, Principesa învăță rusește și se ocupă serios cu pianul. Dar șederea aci îi fu însemnată de o mare nenorocire: în 1864 tatăl său muri.

Intorcându-se în castelul părintesc, duse aceeași viață simplă, îndeletnicindu-se cu muzica, cu pictura, cu literatura.

■ În nenumărate rânduri, în operele sale se vede iubirea pentru muzică, pentru cântec. E interesantă o poezie intitulată „Cântec de clopot“ în care își amintește de o zi de Crăciun, când un înger I-a apărut și I-a zis :

«Prin noapte și crivăț, pierdută
Pe lungi și spinoase poteci,
De amarul vieții bătută,
Urmează-ți cărările sorții.
Prin spaime și pânze ale morții
Senină să treci !

«Să iei veselia cu tine !
Și 'n cântec de clopote acum
Pornește și luptă-te bine !
Să nu te 'nspăimânte cărarea
Și apururi să-ți fie Cântarea
Tovarăș de drum 1)».

Și în adevăr, Regina noastră în muzică a găsit alinarea durerilor.

Dar de atunci, ba poate din copilărie, Principesa compunea versuri; însă le ținea cu totul ascunse, făcuse din ele o taină a sufletului său.

Anul 1866 aduse mari mișcări politice în lumea germană. Incordarea relațiilor între Prusia și Austria a trebuit de sigur să aibă ecou și în palatul liniștit dela Neuwied. Tot atunci țările române ți trec prin împrejurări de mare însemnătate istorică. Principele Carol de Hohenzollern, spionat de Austria, vine pe sub ascuns în noua sa patrie și ia frânele guvernului fără să mai aștepte hotărârea puterilor cari semnase convenția din 1858 : *dacă principatele vor rămâne unite și sub noul Domnitor.*

Peste trei ani, tânărul nostru Domnitor, anu nță în mesa-

1) Traducere de G. Coșbuc.

Principesa Maria de Wied

Mama Reginei noastre

giul dela 25 August 1869 că va plecă pentru câțva timp din țară spre a-și vedeă familia și a vizită pe câțiva Suverani, între cari pe Împăratul Napoleon III. In cursul acestei călătorii a revăzut pe Princesa Elisabeta de Wied, cu prilejul unui concert în Colonia și la 16 Octombrie s'a celebrat logodna în castelul *Mon Repos* dela Neuwied, fiind de față și Ion Strat, agentul diplomatic al României la Paris.

După logodnă, Principele trimite o scrisoare către Președintele consiliului, prin care-i anunță oficial, spre a face cunoscut Țării, acest eveniment. Extragem câteva rânduri din această proclamațiune.

„Chemat prin alegerea națiunii să-i conduc destinele, am grija de a munci din toate puterile mele la propășirea și la fericirea secundeii mele patrii, ceea ce a devenit singurul scop al vieții mele

„Mă simt deci fericit astăzi că pot să dau poporului meu o cheazășie pentru ordinea și stabilitatea de care are atât nevoie, vestindu-i sărbătorirea logodnei mele cu principesa Elisabeta de Wied, născută la 29 Dec. (s. n.) 1843. . . .

Iar în ziua de 5 Octombrie Principele scrie în jurnalul logodnicei Sale cuvintele următoare, cari arată cât de mult erau confundate în sufletul său calitatea de om cu aceea de Suveran :

„Iubirea e răsplătită prin iubire. Vino în fața poporului tău cu aceeaș iubire, cu aceeaș încredere cu care ai venit în fața mea. Nu e numai o inimă pe care fidelitatea o va face să bată pentru tine, ci milioane se vor uni cu inima ta; iar eu mă voi socoti fericit, căci un popor întreg te contemplă cu încredere și speranță și va răsplăti în tine iubirea prin iubire“.

— In aceeaș zi tânăra logodnică scria viitorului Său socru o scrisoare cu adevărat mișcătoare, în care se vede o mare delicateță de simțire și o inimă aleasă. La început își exprimă speranța că va fi primită în cercul noei sale familii și : *„voiu putea astfel să zic din nou cu drag acest nume de tată pe care nu l-am mai putut rosti de atâta timp“.* Și termină cerând : *„binecuvântarea și dragostea părintească pentru aceea care de astăzi înainte este a A. V. R. fiica supusă și credincioasă“.*

Căsătoria s'a făcut cu mare pompă la 15 Noembrie 1869. Guvernul nostru eră reprezentat prin Ion Strat și Vasile Boerescu, pe atunci ministru de justiție. La 18 tinerii soți ple-

Principesa Elisabeta la 21 de ani (1864)

cară spre țară. Călătoria se făcù cu un tren special până la Viena, și de aci la Pesta și până la Baziaș. La Baziaș se imbarcară pe vaporul „Frantz Iosef” și merseră pe Dunăre până la Giurgiu, de unde se urcară în tren și sosiră în București. Pe atunci aceasta eră singura linie de drum de fier în România.

De sigur cu durere se va fi despărțit Principesa de locurile scumpe unde își petrecuse copilăria și mai ales de frumusețile naturii și în deosebi de Rinul, pe care l-a iubit și l-a cântat :

In surele-i văluri de ceață
Stă Rinul și-adoarme 'nvelit.
Eu plec azi prin lume departe,
Eu plec, că mie-e visu 'mplinit 1).

Visul Său ! Care va fi fost visul tinereții Sale ? E interesant să ascultăm o poezie în care răspunde la această nedomi-
rire a noastră :

Și eu aș vrea să fiu regină odată
Și eu ! De ar fi coroana mea de flori,
A ei podoabă roua cea din zori
Și-a mea mantă din curcubeu lucrată !

Păduri și arte apoi și tu, Poveste,
Să fiți al meu regat și tot ce este
In lumea asta gând frumos și sfânt
Și leagă om de om pe acest pământ !

Cu așa gânduri sosi în țara Ei. Primiri frumoase la Giurgiu, prin sate, în București ; slujbă în sfânta mitropolie : atâtea motive cari mișcă suflul tinerei Principese.

In amintirea acestor zile, Principesa înființă un fond pentru ajutorul fetelor sărace.

In scrisoarea către prezidentul consiliului, zice :

„Adânc mișcată de simpatia primire al cărei obiect am fost din partea națiunii române și doritoare de a consacra memoria zilei intrării Mele în Capitală, pun la dispoziția Dv. 10.000 franci, rugându-vă să bine-voiți a afecta procentele lor la formarea unui mic dar pentru 8 fete sărmene din cari 4

1) In trad. de G. Coșbuc.

Regele și Regina după o veche fotografie

din București și 4 din Iași pentru ziua aniversară de 12 Noemvrie“.

Nici n'apucă să se deprinză bine cu noua Sa patrie și încep să lucreze pentru interesele ei.

Cu ce se putea mai întâi îndeletnici Aceea care fusese în copilărie o școlăriță harnică și care avea să spuie așa "de frumos într'o cuvântare vestită că tot școlăriță a rămas toată viața? De sigur, cu școala. Aproape de mânăstirea Cotroceni, unde eră reședința de vară a Domnitorului, se înființase de câțiva ani de către fosta Doamnă Elena un institut pentru orfane. De această școală se ocupă îndată noua suverană și luă inițiativa unei subscripțiuni ca să se termine clădirea localului.

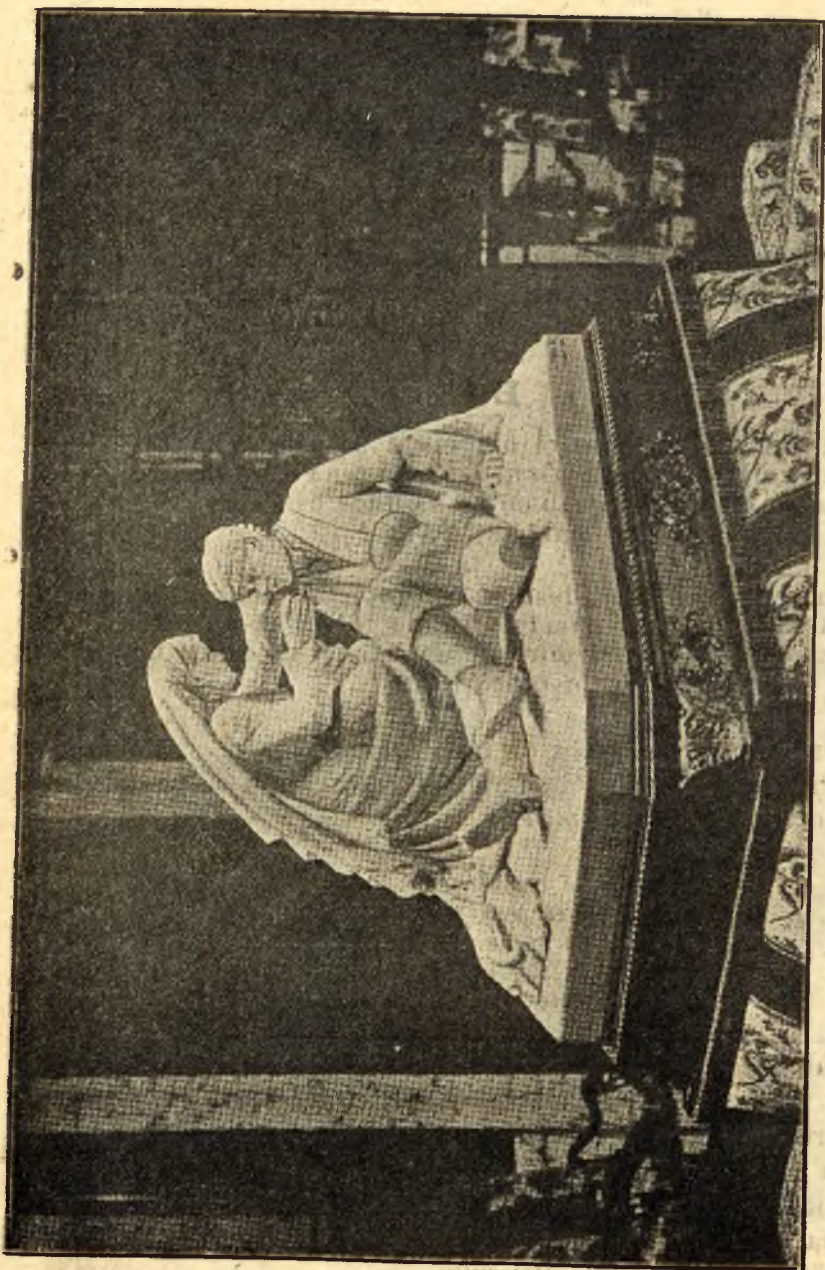
Anul următor aduce Familiei noastre princiare o mare bucurie: la 8 Septemvrie 1870 se naște *principesa Maria*. O boțezară în palatul dela Cotroceni, unde eră reședința de vară a principilor; dar nu-i priiă copilei condițiile climaterice ale locului și astfel se așezară pentru vara următoare la Sinaia în mânăstirea modestă, unde aveau să petreacă mai mulți ani până la înălțarea mărețului castel de lângă Peleş.

Dar se vede că fericirea e vecină cu nenorocirea. Fetița cea drăgălașă, înzestrată cu o inteligență de mirare pentru vârsta ei, copila răsfățată și adorată de locuitorii Bucureștilor, atinsă de scarlatină, muri după câteva zile de boală la 28 Martie (9 Aprilie) 1874 în Sâmbăta Paștilor.

Cine ar putea descrie durerea ce au simțit-o atunci părinții! Dacă ar fi cu puțință o consolare în asemenea momente, ar fi fost lacrimile cari au curs atunci din ochii tuturor, căci în adevăr țara întregă și în special capitala s'au asociat ca un singur om la durerea familiei.

«E drept — zice Principele în scrisoarea de mulțumire pe care o adresează prezidentului consiliului — că în strâmtul cerc al familiei noastre, *legătura cea mai intimă este sfărâmată; ne rămâne însă o legătură mai tare, o legătură ce ne unește cu marea noastră familie, cu poporul românesc, care împreună cu noi plânge pe copila noastră și pe a sa“.*

Intre manifestările de simpatie din acel timp trebuie să punem și poezia lui Vasile Alecsandri, intitulată: „*Glas din Stele“*; e glasul copilei dispărute:

Mama răniților

Grup de marmură oferit M. S. de către soții e ofițerilor români după războiul pentru nealiniare.

O dragi părinți, iubită țară,
 Voi care mi jăliți,
 Gândiți-vă că'n primăvară
 Când pomii-s înfloriți,
 Cerul atrage și răpune
 De pe pământ orice minune :
 Arom de flori, dulci armonii
 Și fluturi și copii !

Asemenea mângâieri i-au atins de sigur inima, dar nu i-au putut potoli durerea și în multe din scrierile Carmen Sylv ei se văd ecourile acestor zile pline de grozăvie. Așa e poezia :

E I

Tu din soare scoborită n'ai avut pe semne soare
 Cât voiai pe lumea asta, ca 'n lămină să petreci :
 Pasere cu sborul grabnic ce se duce călătoare
 Ca să nu mai vie 'n veci !

Ah, dar flori erau destule, și cântări pe-această lume
 Ca să-ți fie drag pământul unde îngeri te-au adus.
 Dar te-ai dus ca și mirosul unei flori, tu dulce nume,
 Ca să fii de-apururi dus !

Peste un an s'a sfințit frumosul monument ce s'a ridicat pe mormântul Principesei Maria. La inscripția de pe acesta face aluzie poezia : «*Nu plânge*» :

În raze se resfrânge
 Portretul ei p'un mic mormânt ;
 Surâde cu surâsul sfânt,
 De fluturi sărutat, de vânt . . .
Ea doarme doar . . . Nu plânge ¹⁾.

⚭ Dar oricât să fie de mari durerile ce simțim, viața se scurge, trăim. Și Regina noastră a trăit cu amintirile Ei. a trăit prin artă, mai ales prin muzică și poezie, a trăit pentru alții, pentru poporul Său.

Punerea pietrei fundamentale a Castelului dela Sinaia, construcția lui plină de greutateși au dat prilej poetei-regine să scrie o sumă de „Povești“ ale Peleşului.

1) Trad. de I. I. Deleanu.

M. S. Regina, în costum național românesc, lucrând la Evanghelia destinată Curței de Argeș.

Dar evenimentele deteră prilej pentru desfășurarea altor în-sușiri decât ale poeziei. Rolul pe care l-a avut în timpul războiului din 1877 a dovedit nu numai înalte simțiri și nobleța sufletească a Suveranei noastre, dar un spirit de inițiativă și de stăruință care izbuti să adune în jurul Tronului multe și felurite ajutoare din toate treptele societății și să întrebuițeze această sumă de energii și sprijinul material al celor bogăți, pentru a alina suferințele răniților.

Principesa eră în fruntea comitetelor de ajutor, pregătia cele necesare, făcând un fel de clacă pentru obiecte de pansament chiar în sala Tronului, și mergea prin spitale ca să ridice moralul celor îndurerăți și să îmbărbăteze și pe răniți și pe cei ce aveau încă de lupta. Frumos ne-o înfățișează iscusitul nostru nuvelist N. Gane în „Andreiu Florea Curcanul”, când o vedem în mijlocul soldaților din spitale aninând Ea singură pe pieptul vitejilor crucile, semne ale recunoștinții țării :

*„Fiindcă te-ai purtat bine în fața dușmanului și ai apărut
cinstea steagului tău, am venit să-ți răsplătesc vrednicia“*

Chiar în curtea palatului de la Cotroceni se ridicase în grabă cu cheltueala Principesei două spitale de câte 100 de paturi.

După încordarea aceasta, urmară zilele de triumf, cari se încheiară cu proclamarea regatului și cu încoronarea.

În această epocă se inaugură și castelul Peleş.

Perioada cea nouă de prefacere internă trebuia să dea și ea prilej de lucru Acelei ce se arătase totdeauna neobosită. Deși foarte variată, această activitate are ca bază o idee generoasă : ajutarea celor slabi, celor oropsiți, celor nevoiași.

Așa sunt societățile de binefacere propriu zise, ca „Regina Elisabeta” ș. a. Așa este acea minunată instituție „Vatra luminoasă”, menită să dea puțință nenorociților orbi de a se hrăni prin propria lor muncă. De acolo a ieșit atelierul lor de fringherie și împletituri, orchestra lor, ș. a.

Apoi vine îndemnul cel mare dat de Regina noastră pentru întinerea și prosperarea industriei casnice. Vechile costume naționale aduse la modă, răspândirea în străinătate a modelelor de țesături și alesături românești, întemeierea societăților „Furnica”, „Munca”, „Albina”, „Țesătoarea”, toate sunt acte pornite din acelaș gând patriotic.

Dar pe lângă filantropie, artista a avut prilejuri să-și ma-

O pagină din Evanghelia pentru biserica dela Curtea de Argeş

(desemnuri, picturi și caligrafie)

nifeste înaltele-i însușiri într'un mod cu totul original. A scris și a pictat o întreagă evanghelie pentru catedrala restaurată dela Curtea-de-Arges.

**
* * *

Iată pe scurt faptele de căpetenie din viața iubitei noastre Suverane; dar lumea cititoare din toată Europa cunoaște și altă față a personalității Ei, cunoaște pe *Carmen Sylva*.

Ziceam că foarte de timpuriu principesa Elisabeta începuse să compună, dar numai târziu a început să publice. Se zice că în această hotărâre a avut înrâurire mare poetul Alecsandri, care a îndemnat-o cu stăruință.

Prima publicație a fost câteva traduceri de poezii românești în limba germană sub pseudonim în 1878.

Din 1880, numeroase cărți, volume, broșuri, articole de reviste au ieșit din pana ilustrei scriitoare. Filozofie, istorie, poezii lirice, balade fantastice și filozofice, piese de teatru, romane, nuvele, ș. a., formează o operă respectabilă de 50 de volume, pe care criticii o discută uneori, dar o admiră totdeauna.

Cunoscând multe limbi, Carmen Sylva a putut compune și în franțuzește și în nemțește și în românește. E interesant mai ales de observat cât de adânc cunoaște limba noastră, pe care n'a studiat-o în copilărie. În această privință avem o pagină magistrală: este discursul rostit în 1897 la inaugurarea palatului Universității din Iași. Acolo ne lămurește taina: a învățat românește studiind pe Miron Costin, pe Dosofteiu și pe Alecsandri. Prin aceștia a pătruns la izvorul limbii populare și în lumea basmelor românești.

„Gura poporului e cântecul răpitor al privighetorii, care aduce la auzul nostru sunetele limpezi ale naturii, ce ies din freamătul vorbitor al codrilor României și plutesc peste poieni strălucitoare și peste valurile aurite ale câmpiilor și lanurilor noastre. Din gura poporului tragi învățătură mare și trainică, ca din sânrurile nescăcate ale tainicului sfinx. Gura poporului e izvorul cel limpede care iese din stâncă sănătoasă spre a răcori necurmat sufletele setoase. Iar cântecul popular este cea mai înaltă poezie, căci el dă viața și viața e suferință. Cântecul popular e poezia cea mai sublimă, căci nimeni nu știe cine l-a făcut. Fiecare l-a cântat pentru întâiaș dată și pentru întâiaș dată sute de ani în șir. Cântecul popular este cea mai profundă poezie, căci fiecare l-a simțit pen-

tru întâiaș dată. El curge din veselie și din strigătul de durere, din nădejde și din suferință și numai acela se poate numi poet care a dat de acest sunet“.

Activitatea mai fecundă a Carmen Sylvei se pornește de pe la 1888. Atunci Academia franceză a premiat colecțiunea Sa de cugetări „*Les pensées d'une reine*“ (Cugetările unei regine).

În 1890 Academia noastră a numit-o membru de onoare și în sânul acestei adunări a citit „*Visul poetului*“ și apoi „*Sola*“, la 1 Aprilie 1891.

De atunci renumele Său a mers crescând. Se poate zice că în bună parte scrierile Reginei noastre au dus în unele colțuri depărtate ale Europei cunoștințe despre țara și poporul nostru.

Ca, încheiere, să dăm aci portretul pe care-l face marele scriitor francez P. Lotti.

În cursul vieții mele pribege mi s'a întâmplat odată să mă opresc într'un castel fermecat, la o zână.

Sunetul depărtat al buciului, are puterea de a-mi reînvia toate amintirile petrecerii mele acolo.

Pricina e că acel castel al zânei e așezat în mijlocul unui codru profund în care se auziau mereu trompete militare cu timbru grav, răspunzându-și ca din depărtări nemărginite. Aceste sunete străine, necunoscute, aveau o melancolie aparte, păreau chemări vrăjite, în aerul sonor ce respiram, acolo, — aerul tăcut, viu și pur al culmilor.

Cu ce cuvinte să descriu trăsăturile acestei regine? Cât e de delicată și dificilă sarcina, îți pare că expresiunile ordinare, pe cari le-ai întrebuințat vorbind de un altul, devin cu totul ireverentioase, atât de mare e respectul ce ți-se impune când e vorba de dânsa. Eternă tinerețe este în surâsul ei; ea străluce pe frumoșii dinți limpezi ca porțelanul. Iar mărețele ei plete, cari se văd prin văl amestecate cu fire argintate, sunt aproape albe.

Prima dată când am avut onoare să vorbesc cu M. S., mirarea mea nu a fost că am auzit-o vorbind în chip superior despre lucruri superioare, știam de mai înainte că așa e ea. Dar ca regină obligată la «zâmbetul perpetuu al idolilor», îmi părea că ea a rămas străină de unele învățături, de unele suferințe ale sufletului uman, și admirația mea a fost mare de a vedea, dimpotrivă, că ea cunoștea adânc toate încercările, toate mizeriile inimei celor mai mici și celor umili tot așa de bine ca și pe acelea ale inimei celor mari, ale prinților.

Pentru a formă astfel această suverană, a trebuit copilăria ei austeră și întunecată de toate doliurile, într'un castel din Nord, copilăria sa ținută înadins departe de curte și pusă în atingere cu suferințele sărmanilor oameni cari trăiau pe domeniul părintesc. Pentru a face așa de bună și de accesibilă celor care plâng a trebuit o primă educație simplă și familială.

Apoi a venit acel pelerinaj dealungul Europei în compania mătușei sale, marea ducesă Helena a Rusiei. Și, în țările unde se opreau, maeștrii cei mai aleși îi îmbibau spiritul cu un rezumat transcendent al tuturor cunoștințelor omenești, ca o chintesență a tuturor literaturilor! Și, în sfârșit, au fost acești ani trecuți pe tronul României. Venită încă foarte tânără, în această țară turburată care se formă, a trebuit să vadă de aproape multe drame, spre marea mirare a ochilor săi puri. Atunci, imediat, văduvele părăsite, mamele fără de copii, micile copile fără de mamă au devenit amicele sale.

Iată, în puține pagine, câteva din cele ce se pot spune despre iubita noastră Regină.

În cele ce urmează dăm câteva extrase din operele Carmen Sylvei ¹⁾.

Gh. A.

1) Din scrierile M. S. Reginei s'au publicat în traduceri românești următoarele :

Valuri alinate. poezii de Carmen Sylva, trad. de G. Coșbuc, 1906 (Minerva).

De prin veacuri (2 tomuri) Bibl. p. toți.

Povestile Peleşului

» și Bibl. Jubilară Socec.

Ullranda, dramă

Robia Peleşului

O împăciuire

Cuvinte sufletești

Versuri traduse de A. Toma.

Văduvele d-lui Daniel.

Insurat.

Bate la ușă. trad. de L. M.

Povestirile unei Regine.

În luncă, o idilă.

Poeziile unei regine trad. I. I. Deleanu 1897.

Ziua scadenței (repr. la Teatrul Național).

Pe Dunăre.

BRATELE MAMEI

DE

CARMEN SYLVA

(Trad. de G. COȘBUC).

Pe singurul ei fiu acum
L-au dus să i-l îngroape,
Vai ce frumos eră el mort
Cu 'nchisele pleoape!

E mort acum! De când e mort
Nici plugul nu mai ară,
Pustiu și noapte e'n bordeiu
Și liniște pe-afară.

Ea merse la mormânt și-a strâns
La caldul piept mo mântul.
Dar n'a simțit nimic la piept
Și rece sta pământul.

A strâns în brațe plugul lui
Și grapa vai, și carul.
Dar nu simția nimic la piept
Să-i ia din piept amarul.

A 'mbrățișat copaci și stânci,
Dar vai, tot arde rana.
Nimic în brațe nu simția,
Nimic la piept, sărmana.

Veni vulturul și i-a zis:
De vrei, te duc în stele,
Tu vei aveă de strâns la piept
Destul, destul cu ele!

Ce mari mai sunt, și-atâta foc!
De geaba! Intristata
Le 'mbrățișă, dar nu simția
Nimic în brațe, biata!

Și-ajunseră la soare-apol:
«De fiu mă vrei tu oare?»
— „O, nu! Că n'ai ca fiul meu,
Frumoși tu ochii, soare!”

Veni pe-un mal de râu, plângând
Lipsită de-alinare
Și somn, iar plânsu 'n ochii ei
Curgeă fără 'nctare,

Asemeni apei care 'n râu
Tot cântă 'n lunga-i cale
Cu nesfârșitul dor pribeag
Al mergerii la vale.

Și 'n râu intrat-a și-a cuprins
La pieptu-i albe valuri,
Dar ele-i lunecau fugând
Sbătându-se de maluri.

Dar într'o zi pe-adâncul râu
Veniau tufisuri smulte
Și-un cuib în ele, plâns în cuib
Și spaimă 'n glasuri multe.

Și biata mamă 'n râu intră
Și brațele-și întinse
Și cald simți la pieptul ei
Golașii pui ce-i prinse,

I-a scos pe mal și i-a 'ngrijit
Ca pe-un copil, sărmana,
Și 'n micile lor guri a pus
Cu multă grijă hrana.

Și iată, cuibul cald crescū
 Mai cald, mai mare 'ntruna,
 Cuprinse 'n el pământ și cer
 Și soarele și luna

Și 'ntreagă lumea el eră !
 Și-acum ea nu mai plânge,
 Acum s'a alinat și-avea
 La pieptul ei ce strânge.

Și-așa ea-și adormi zâmbind
 Trudita ei viață,
 Și, fără de hotar, plutiă,
 O milă pe-a ei față.

S O L A

DE

CARMEN SYLVA

In ziua de 1 Aprilie 1891 cu prilejul jubileului de 25 de ani ai Academiei Române, M. S. Regina a citit în ședința solemnă o povestire istorică, în care înfățișează în admirabile tablouri o serie de momente în care sintetizează luptele între Romani și Daci. În realitate e o poezie, căreia îi lipsește numai forma de versuri pentru a fi una din cele mai izbutite de acest fel în limba noastră. Ea se poate alătură numai cu „Cântarea României“ a lui Alecu Russo și cu „Sentinela Română a lui Vasile Alecsandri.

Noaptea, la lumina unei umbre rătăcind pe malul Dunării, în sus și în jos, măreața arătare a unei fecioare. Ea mâinile-și frânge, în ape intră până la brâu. Ea caută un vad, să treacă dincolo, și cu glas se vaetă : — «Dar nu vedeți ? Din cea din urmă bătălie am luat pe cel din urmă ostaș ! Trebuie să trec dincolo ! O valuri spumegătoare ! Lăsați s'așez dincolo, la adăpost de furia vrășmașului, pe cel din urmă ostaș ! Lăsați să treacă dincolo mi-reasa ! Arătați-mi vadul, ca să nu văd oștirile romane călcând în picioare pe mortul meu ! Lasă-mă, Dunăre, să trec prin ale tale însângerate valuri ! »

Astfel se vaetă fecioara toată noaptea cea lungă și mâinele-și frânge : iar valurile Dunării trec fără încetare, puternice și nemiloase, la lumina unei, care privește a morților cadere și a morților mulțime.

După această introducere, poeta ne arată pe frunțașii Daciei șezând la sfat. Așteptau să vie Romanii. Acolo erau mulți viteji în floarea vârstei și bătrâni înălbiți în luptele pentru țară. Intre aceștia, o fată tânără și frumoasă : *Sola*. Mulți voinici doriau s'o ia de soție, dar ea se jurase să-și aleagă logodnicul după a treia bătălie.

La revărsatul zorilor sclipește peste ape jocul mut al musculitelor resfățate. Cu aripi îndrăsnețe ele ating valurile line, pe când în sus se asvârle peștele cu solzii lucitori. Și pe maluri sclipeșc ale bărbaților arme. Fecioarele le spală de sânge și cu cântări le urează nouă isbândiri. Sola prinde în scut lumina soarelui și razele strălucitoare ce ies dintr'însul ea le trimite să lumineze în-tunecimile pădurii, de se înspăimântează cântăreții din ea ; iar fierul luciu îi oglindește fața gânditoare, de n'ai crede că-i o gingașe fetiță, ci una din zeițele destinului, ucigătoare de eroi. Genele-i nu clipeșc în razele vii ale soarelui, mâna ei nu tremură când atinge sângele de pe sabie și lance. Dar în rândurile fetelor nici șoaapte nu se aud, nici vorbe de taine duioase. Grave și serioase, ca tinere preotese, ele își implinesc datoria, adânc cuge-tând la vrednicia lor.

Soarele este în crucea amiezii și viu rumenește obrajii frumoși ai Solei. O picătură scânteitoare pică de pe fruntea ei albă ca omătul, și atinge părul cel negru și creț, ce gingaș o împrej-muește. Dar fecioarele nu se uită și nu ieau seama. Ele spală ar-mele eroilor, ca să stea chiar în preajma soarelui, și viersul lor lin se aude. Cântecul lor străbate spre râul cel mare, care-l primește cu jale și-l repede în depărtare pe latele lui talazuri, acolo unde stă armă lângă armă.

S'au luptat vitejește ostașii Daclei. Primejdia e mare; dușmanul e puternic ;dar ei sunt siguri de izbândă, căci sunt hotărâți să nu lase arma din mână :

Până când luna nu va fi din cer cu vuet asvârlită și nu va pică jos pe pământ, nu pierim !

Până când stelele nu vor trece unele după altele și soa-rele al lor suflet nu va suge, nu pierim !

Până când pârâul cu mândrie aleargă prin ogoare multe, nu pierim !

Până când apă din piatră n'o curge. — nu pierim !

Până când pădurea nu va sta 'n mirare de propria-i fru-mușete și pământul nu va zice: «nu mai am loc pentru nici un mormânt !» — nu pierim !

Ce s'au de n'cea pădure ! Ea răsună 'n adâncimi de tropote sute, de tropote mii, de bărbați și de cai, de zângănitul armelor. Fecioarele 'n mirare se rădică 'n sus și ochii ațintesc. Pădurea-i deșartă cât ochiul pătrunde ; dorm chiar păsărelele de zăduful zilei. Dar sunetul straniu înăbușit s'apropie, și legate de dânsul, nevă-zute, misterioase cete ; până ce Sola mută și palidă, ca și albul ei veșmânt, brațul nu-și rădică și dincolo arată spre malul drept al Dunărei. Pulbere ca de la sute de turme spre cer se înalță ; în ea se vede scânteind ferul de la coifuri și din virf de lănci, ce-apar de-odată și iute iar dispar ca fulgerul în norii cei negri și plini de stricătoare grindină. Pădurea răsună mai tare și mai slab de

acei cari, pe cea mal, de pe 'nălțimi spre râu, mulți și nenumărați, cumplit înaintea. Și fără trăgănare se pun la ciocănit, se pun la făurit, la focuri alburii în miezul zilei, se pun să 'ntindă pod de luntre îmbinate. O zi a trecut numai și totul e sfârșit.

Romanii au întins pod. Zadarnice au fost silințele Dacilor de a-i opri.

Roșitus'a Dunărea, — se pareă că valuri de sânge se revarsă din ea. Plină-i de trupuri; — se pareă că chiar valurile ei au murit. Plină-i de arbori; — se pareă că toate pădurile s'au plecat înaintea toporului. Iar jur împrejur aerul tremură de țipete și razele soarelui se cleatină. Podul stă încă și trece peste dânsul pedestrime și călărime, indesite ca furnicile călătoare.

A Dacilor oaste-i sdrobotită, împrăștiată. În păduri ea se strânge din nou în tăcere, ca o stâncă de granit. Pe Nando îl aduc pe crengi; din multe răni el sângeră. Sola sta în picioare, apucă în mâni valurile ei de păr, și făr'a vorbi, de trei ori cu dânsese peptul își bate. Nando, de dureri învins, ochii închide și ostași plini de jale capetele pleacă.

Nando este tânărul care iubește pe Sola și ar fi să-i fie soț. Ea însă vrea să aștepte sfârșitul luptelor. Din fericire, tânărul își vindecă rănilor ce primise în bătălie. Se duce atunci la Sola și-o întreabă dacă este vrednic de ea.

Ea însă îi răspunde că *va alege după a treia bătălie*. Nimic n'o înduplecă, nici rugăciunile bătrânilor, nici amenințările femeilor.

A treia bătălie! Intră 'n țară a Romanilor puteri covârșitoare. Intră și se revarsă ca apele umflalte ce năvălesc cu sloii de gheață. Intră și lupta se încinge, precum vijeha în păduri turbează, copaci scoțând cu rădăcini adânci, turnându-i la pământ. Dacii stau neclintiți. Dar totul e pierdut! Nando e neasemănat. Flamura lui, în sânge adăpată, din vârful lăncei cade ca muschiul de pe brad; iar peptu-i stă deschis de o lovitură grea, din care sângele-i curge 'n șiroaie ferbinti. Nando cade la pământ și tot încă se apără cu paloșul rădicat. «O Sola, vino!» șoptesc fără putere a lui buze ofilite, ce seamănă cu florile ce de pe arbore tremurând se scutură în pulbere. «Sola, vino!» Ea însă stă în vultoarea luptei, vede flamura, vede cum ea se pleacă, ș'aude ostașii, de moarte amenințați, strigând cu toții: — «Sola!» Ea rândurile desparte cu brațele ei albe și spre Nando privește, care la pământ jos sufletul își da.

Atunci Sola aleargă la logodnicul ei, strigând: „*Aceasta e a treia bătălie; și acesta-i mirele meu!*”

Toți luptătorii se ridică atunci împotriva ei, pe care o cred vinovată de înfrângerea care i-a răpus. Ca să o pedepsească o ucid, iar ei toți se asvârlă în luptă.

Ostașii toți s'asvârl năvală și secerați sunt toți, ca spicele ce cad fără glas și fără jale. Din al Dacilor uriaș popor nimic n'a mai rămas...

Și de atunci :

Noaptea la lumina lunei umblă rălăcînd pe malul Dunării în sus și în jos, măreață arătare a unei fecioare. Ea mâinile își frânge, în apă intră până la brâu...

„O Valuri spumegătoare, lăsați să trec !... Lasă-mă, Dunăre, să trec prin ale tale însângerate valuri.“

„STEUA“

Societatea «Steua» lucrează pentru întinderea învățării în popor, prin tipărirea și răspândirea de scrieri și publicații morale, patriotice și de folos practic, și pentru împiedicarea, prin toate mijloacele legitime, a răspândirii de scrieri și publicații imorale, sau cu tendințe contrarii statului și ideii naționale române.

Administrația publicațiilor este la librăria C. Sfetea, București, piața Sf. Gheorghe, iar cotizațiile și cererile de înscriere ca membri, a se adresa d-lui P. Gârboviceanu, București, strada Sf. Ecaterina, No. 2.

Cotizația este de cel puțin doi lei pe an, iar pentru învățători, preoți rurali și săteni, de cel puțin un leu pe an. Fiecare membru este îndatorat ca, în cel dintâiu an după primirea sa, să facă a se primi în Societate cel puțin alți doi membrii noi.

În schimb fiecare membru primește câte un exemplar din cărțile sau tablourile publicate de societate anual.

Comitetul : Președinte, *Ion Kalinderu*, Administrator al Domeniului Coroanei, Vice-Președinte : *I. Procopie Dumitrescu*, Mare proprietar, fost Primar al Capitalei. — Administrator-Casier : *Petre Gârboviceanu*, Profesor, fost Administrator al Cassei Bisericii. Secretar : *Alex. Lepedatu*, Secretar al Comisiunii Monumentelor Istorice, Membru corespondent al Academiei Române. — Membrii : *M. Vladescu*, Profesor universitar, fost ministru al Cultelor și Instrucțiunii. — *C. Dissescu*, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii. — *Const. Banu*, Profesor, Senatori. — *Cristu S. Negoescu*, Profesor, fost Administrator al Cassei Școalelor. — *Pompiliu Eliade*, Profesor universitar, fost Director al teatrelor. — Censori : *C. Angelescu*, profesor la facultatea de medicină, deputat. *Gh. Adamescu*, Profesor. — *Const. Alexandrescu*, fost Inspector școlar.

VEDERI DIN ȚARA

Castelul Peleş

UN SFAT

Cu prilejul sărbătorilor Crăciunului și Anului Nou, părinții fac daruri copiilor.

În loc de jucării sau alte lucruri nefolositoare îi sfătuim să dea copiilor lor câte o colecție din anii I—XII din revista noastră, care nu costă decât **3 LEI UN AN** și în care multe lucruri bune și de folos vor găsi, mai ales școlarii și școlărițele. Unde mai pui, că fie care număr are vederi din țară și chipuri frumoase.

Veste pentru iubitorii de carte

„Calendarul Sătenilor“

pe 1914 (anul al XI)

cuprinde pe lângă sărbătorile noului an și multe cuvinte bune și de folos. Războiul nostru în Bulgaria cu multe chipuri și vederi din războiu și din pământul cucerit; Cuvântări din război. Principele Ferdinand, capul oștirii, Principesa Maria, alinătoarea bolnavilor din războiu; Vitejia Românească de N. Iorga; Titu Maiorescu, prim ministru, mijlocitorul de pace; Ministrul de război generalul Hârjeu și șeful Statului Major generalul Averescu; Spiru Haret, binefăcătorul țărânilor; Marele nostru sburător Vlaicu; 50 ani dela împământarea țărănilor; săteni vrednici. Sărbătoarea Românilor ardeleni la Orăștie, cu vederi; Casele în America. Apoi cuvinte de sănătate, înțelepciune, gospodărie, cuvinte de haz, povestiri, cântece.

Toate acestea vor face din acest calendar un odor prețios care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui sătean.

Calendarul va avea chipuri și vederi, iar de-asupra o copertă colorată.

Prețul 50 bani.

Cine va trimete bani pe 15 calendare (7,50) va primi în dar încă 3 calendare pe 1914 și unul vechiu. Cine va trimete pe 30 va primi 7 calendare pe 1914 și 2 vechi.

Abonații foiei «Vestitorul satelor» ce vor fi plătit abonamentul, vor primi calendarul în dar. Aceștia e bine să trimeată 25 bani pentru recomandare ca să nu se piardă.

Cărticica de închinăciuni trebuitoare ori cărui bun creștin. Prețul 15 bani.

Cărticica de plugușoare ce se ură în seara S-tului Vasile. Prețul 15 bani.

Istorisirea patimelor și Prohodul Domnului ce se cântă în Vinerea Mare. Prețul 15 bani.

Unirea țărilor și Cuza Vodă, unde se arată cât de greu s'a făcut unirea Țărilor și cât de mult a luptat Cuza-Vodă până a văzut țara

și n'cale. Prețul 25 bani.

Cărticică de conăcării și Orații ce se zic la nunți. Prețul 15 bani.

Portretul lui Cuza-Vodă, scos de pe cel mai frumos chip al marelui Domnitor. Prețul 20 bani.

Portretul Mitrop. Șaguna, Pr. Carol, Regele și Regina, câte 10 bani.

Cine trimete banii pe 15 bucăți, capătă 4 în dar; cine trimete pe 30, capătă 9 în dar.

FOAIA „VESTITORUL SATELOR“

iese de 2 ori pe lună. Cuprinde vești și cuvinte de folos. Plata (abonamentul) 2 lei pe an. Abonații achitați, primesc în dar la sfârșitul anului un Calendar al Sătenilor.

A se cere pe adresa:

CERCUL „DEȘTEPTAREA SĂTENILOR“

Folticeni

...al meu nume o sa'i poarte
 Secoli din gura n' gura
 si l'or dulce mas' departe!
 (EMINESCU)

Cura
cu Untura de Pește
 nu se face cu folos decit cu:

**„Emulsia-
 Racovitza”**

300 de atestatiuni medicale, cit si
 150.000 flacoane vindute pina acum
 dovedesc puterea ei curativa neintrecuta!

Adoptata de toate spitalele din tara pentru tratamentul
**Rachitismului, Scrofulelor,
 Oaselor moi, Anemia si
 Poale albe a Femeilor.
 Inoffiga sau Tuberculoza,
 in Bronchite si Tuse invecchite
 pentru a Ajuta Hrănirea
 Anevoioasa a Copiilor slabi
 si Surmenati si pentru
 Curăfirea Singelui Stricat**

*Modul de intrebuintare se afla
 la fie care flacon*

*De vnzare in toate farmaciile si drogueriile
 din Romania. Pretul flaconului: 3 Lei 70 b.*

*Pentru
 binele si folosul
 suferinzilor
 a se refuza
 ori ce flacon,
 ce nu va
 purta marca
 de garantie
 a laboratorului
 „S. Atome.”*

8310/047
 2